



MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

PODPORA ZEMĚDĚLSKÉ BIODIVERZITY V ČR

Seminář ke světovému dni výživy, MZe, 17. 10. 2019

Mgr. Iva Křížková, Ph.D.





94 000 sklenic v -18 °C



Člověk dnes využívá k výrobě potravin jen zlomek biologické rozmanitosti

- na světě je známo přes **8 800 místních plemen** 38 druhů hospodářských zvířat
- 5 druhů** z nich se využívá k produkci 75 % všech živočišných potravin (tur, prase, koza, ovce, kur)



Člověk dnes využívá k výrobě potravin jen zlomek biologické rozmanitosti

- přes **30 000** suchozemských rostlin je jedlých
- **90 %** globální zemědělské produkce potravin závisí na méně než **20 druzích rostlin**
- **60 %** kalorického příjmu - potraviny z pšenice, rýže, kukuřice a brambor (FAO)



Nízká genetická diverzita v zemědělských ekosystémech

- ohrožení výnosů
- narušení ekosystémových procesů
- nestabilita agroekosystémů



Komplexní ochrana zemědělské biodiverzity

- konzervace dostatečně velkého rozsahu zemědělsky významné biodiverzity
- strategie MZe podpořena dotačním programem
- síť institucí i jednotlivců
- legislativa





Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu a zemědělství



rostliny – moderní odrůdy, šlechtitelské materiály, plané příbuzné druhy, krajové odrůdy



hospodářská zvířata – ohrožené místní populace plemen savců, ptáků, ryb a včel (původ nebo vyšlechtěny na území ČR)



mikroorganismy – mikroorganismy využitelné ve výrobě potravin, léků, patogenní mikroorganismy



Jak se genetické zdroje uchovávají?



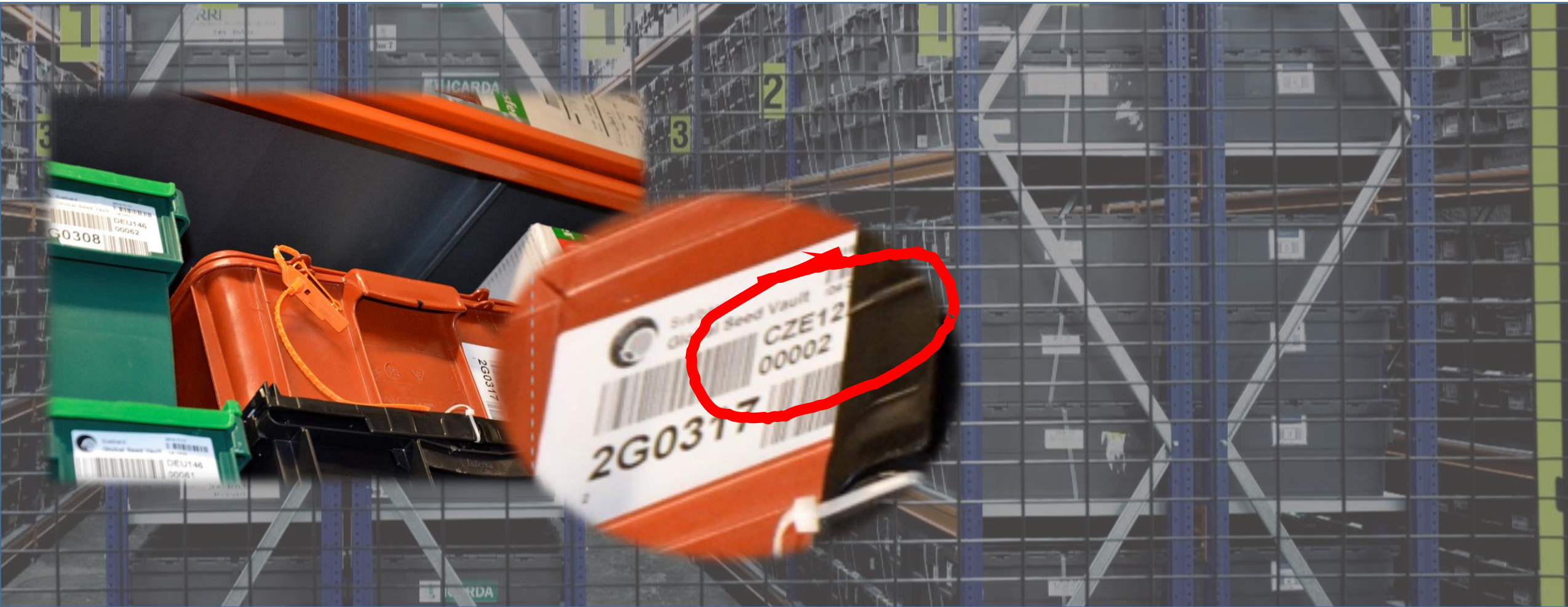
Globální úložiště semen - Špicberky



Současný stav

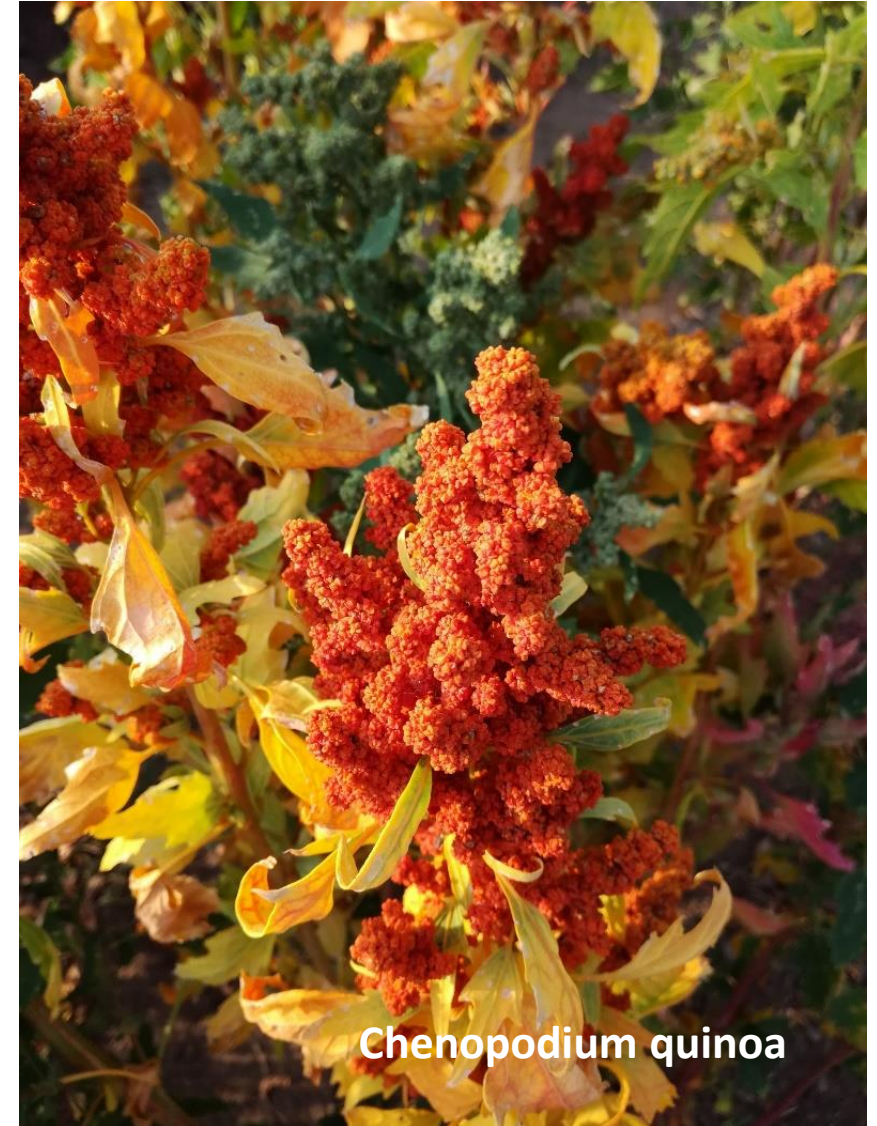
- 962 186 vzorků
- 6 tisíc druhů
- 242 států

Globální úložiště semen - celkem 1168 českých položek



Rozmanitost?

- ✦ Základ výživy – obilniny (brambory) – zdroj sacharidů (energie)
- ✦ obalové vrstvy zrna bohaté na minerální látky, vitamíny, vlákninu
- ✦ staré tradiční druhy obilnin
- ✦ pseudobilniny



Chenopodium quinoa

Rozmanitost obilnin

■ **staré tradiční druhy obilnin**
(pšenice špalda, jednozrnka, dvouzrnka, nahý ječmen a oves, čirok obecný, bér vlašský, proso)

■ **pseudoobilniny** (pohanka, laskavec, merlík)





Amarant Rubene



Čirok obecný Ruzrok



Pohanka



Bér vlašský

Poptávka spotřebitelů určuje produkci



Výstava „Klíč k zemědělské rozmanitosti“

Genetické zdroje: Klíč k zemědělské rozmanitosti

NZM do 30. 10.
2019

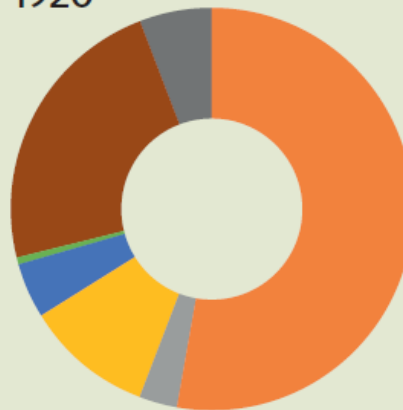
Chléb náš vezdejší... nemusí být brzy z pšenice

Obilniny patří mezi jedny z prvních pěstovaných rostlin v historii lidstva. Dnes se celosvětově pěstují na více než 730 milionech hektarů a sklídí se téměř 3 miliardy tun. Celých 80 % plochy a 90 % produkce zaujímají pšenice, rýže a kukuřice.

V kolekcích Národního programu představují obilniny s téměř 24 tisíci položek nejvyšší podíl genetických zdrojů rostlin. Je zde zahrnuto 253 druhů náležejících k 54 rodům.

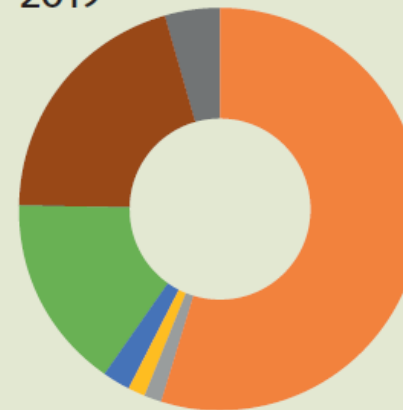
Pšenice dvouzrnka, jednozrnka nebo špalda jsou pluchaté. Obilka je chráněna pluchou a pluškou, které jsou k ní při-

1920



Obilniny celkem
Luskoviny

2019



Cukrovka technická
Řepka
Pícniny na orné půdě
Jiné

Děkuji za pozornost

